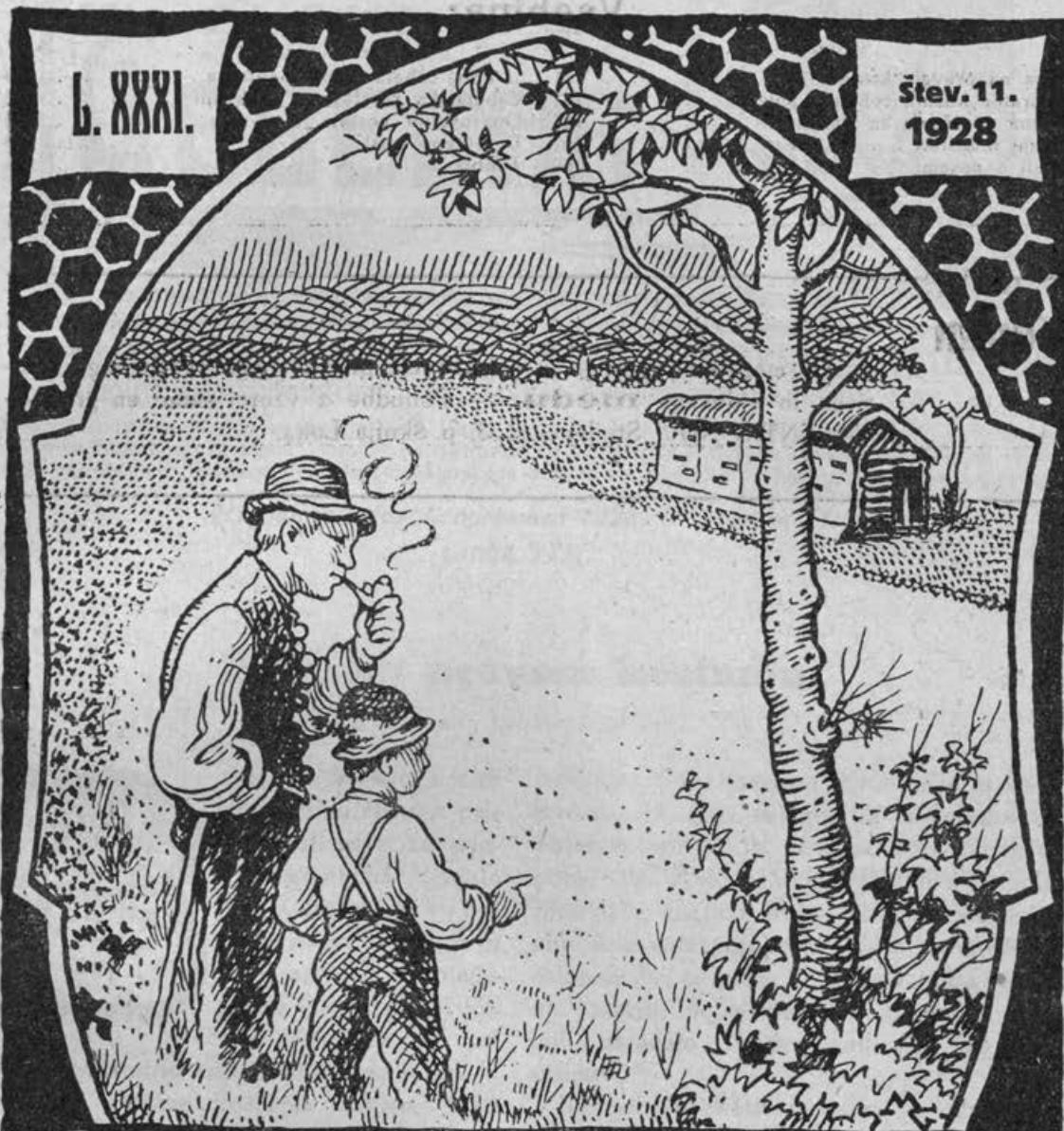

L. XXXI.

Štev. 11.
1928

SLOVENSKI

ČEBELAR

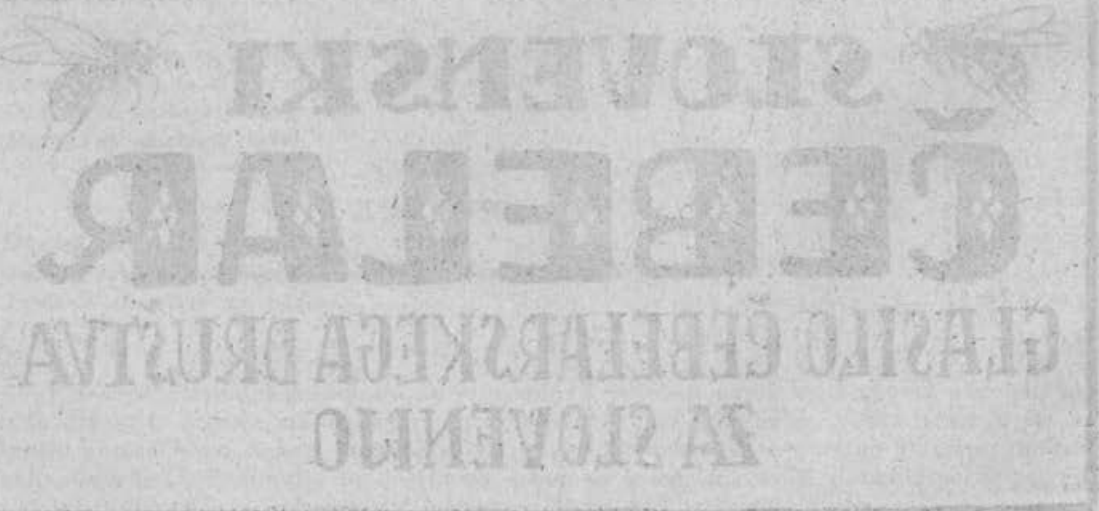
**GLASILO ČEBELARSKEGA DRUŠTVA
ZA SLOVENIJO**

Vsebina:

Paša na pravem kostanju	161	Iz dobe čebelarkega začetnika	170
Zatiranje kužnih čebelnih bolezní	162	Čebelarška razstava v Ljubljani	172
Važna vprašanja za zimski čas	165	Opazovalne postaje	173
Nekaj o kritiki	167	Društvene vesti	175
Misli o nosehi	169	Drobiž	175

Kupim

vsako množino točenega in najskrbneje prečiščenega cvetličnega, jelovega in ajdovega **medu**. — Ponudbe z vzorci samo en gros. — VALENTIN NOČ, Studenci št. 3, p. Škofja Loka.

GLASILO ČEBELARSKEGA DRUŠTVA ZA SLOVENIJO V LJUBLJANI

UREJUJE AVGUST BUKOVEC, LJUBLJANA, GRUBERJEVO NABREŽJE ŠTEV. 14

Sklep za uredništvo 20. dne vsakega meseca. Pisma v društvenih zadevah je nastajljati na „Čebelarstvo društvo za Slovenijo v Ljubljani“. Naslov za denarne in blagovne pošiljke (vosek), naročila na čebelarstvo potrebščine: Blagovni oddelek „Čebelarskega društva za Slovenijo v Ljubljani, lugoslov. knjigarna

V Ljubljani, dne 1. novembra 1928. / Številka 11.

Letnik XXXI.

Paša na pravem kostanju.

H. Peternel v Lembergu pri Celju.

Bil je čas, ko sem z jako zdvojenimi čuvstvi pričakoval paše na pravem kostanju. Ugajalo mi je sicer, da so čebele konec pomladi in ob začetku poletja imele pašo, ni mi pa bilo prav, da so nanesle neverjetno veliko obnožine in da je imel na pravem kostanju nabrani med grenkljat okus kakor sirovo lubje. Radi zoprnega okusa je tudi bilo težko, kostanjev med vnovčiti, dasi je sicer krasan. Danes sodim o tem medu drugače in vidim prav rad, da ga čebele pridno bero.

Resnica je, da nanosijo čebele, posebno v začetku paše v kostanjevju, neverjetno mnogo obnožine. Letos n. pr. so mi čebele na obeh pasiščih nanesle v plodišča kar cele sate polne obnožine; celo v mediščih so jo natrpale v celice precej. Matice, ki so se oprušile med kostanjevo pašo, so našle v plodišču komaj nekoliko praznih celic in so se zmuznile skozi rešetko v

medišče. To je umevno. Kjer se je matica izvalila, ni bilo zalege, da bi obnožino porabila sproti, in tako je bilo plodišče polno obnožine. A tudi v panjih z najbolj rodovitno matico ovira obilno nanesena obnožina zaleganje matic, tako da družine oslabijo. Na ta pojav se menda opira mnenje starih čebelarjev »da čebele najbolj stradajo, kadar nabirajo na kostanju«.

Napredni čebelar ve, da je obnožina potrebna za rejo čebelnega naraščaja, in bo ob koncu paše na kostanju nekoliko satov z obnožino prestavil začasno v medišče, v plodišče pa prestavil nekaj satov brez nje in s tem panju omogočil, da se ohrani pri moči. V dobi brez paše, ki sledi običajno kostanjevemu cvetu, izgine kmalu obnožina v plodišču, seveda v družinah z dobro, rodovitno matico. Pred ajdovo pašo se že za potrebo prestavijo iz medišča v plodišče sati, ki vsebujejo obnožino. Kdor krmi za zimo s sladkorjem, bo opazil, da ob takem krmljenju obnožina prav naglo gineva. Torej povzroča obno-

žina s kostanjevja čebelarju le začasno nekoliko sitnosti.

Medu naberejo čebele na kostanju, ako je vreme ugodno, do 10 kg na A.-Ž. panj, povprečno pa 6 kg. Kostanjev med ima sicer omenjeni neprijetni okus, barve pa je krasne, ne strdi se kmalu in je zaradi tega izvrsten za prezimljenje čebel, zaradi svetle barve pa primeren za mešanje z ajdovim medom. Ena tretjina kostanjevega medu in dve tretjini ajdovega, dobro zmešano, da blago izbornega okusa in ne pretemne barve. Stvar je pač taka, kakor pri rezanju vina, ko se mešata dve vrsti vina, ki sami na sebi nista najboljšega okusa, mešani pa se tako izpopolnita, da dajeta izborni okus. Da je tako, dokazujejo moji odjemalci. Lansko jesen sem popolnoma razprodal v navedenem razmerju mešani med, medtem ko mi je nekaj izbornega medu, ki sem ga natočil pred kostanjevim cvetom, ostalo. V prejšnjih letih, ko še nisem imel ajdovega medu za mešanje s kostanjevim, so mi ostale nerazprodane večje množine kostanjevega medu. Proti pomladi se je ta med vendarle strdil in ker drugačnega ni bilo, sem ga razpustil, ker so mi odjemalci rekli, naj jim dam katerokoli. Začudil sem se, da je preležani kostanjev med bil že zelo podoben cvetličnemu in je imel le neznamen duh po kostanjevem medu; ko se je med vnovič strdil, je ta

duh popolnoma izgubil. Zato se ne ustrašim več, ako mi nanesejo čebele kostanjevega medu. Naj le leži neprodan čez zimo! Ko drugega medu ne bo, bo marsikdo prav rad segel po njem!

A tudi kostanjev med ima svoje prijatelje. Naletel sem na odjemalce, ki jim je okus tega medu posebno ugajal. Nedavno mi je pravil gospod nadzornik Černej, da je med vojno skupina častnikov od njega zahtevala izrečno le kostanjevega medu.

Pred leti se je oglasil pri meni gospod, ki je zahteval izrečno kostanjev med. Ker je taka zahteva neobičajna, sem ga vprašal po vzroku. Povedal mi je, da ga rabi kot zdravilo. Opozoril ga je prijatelj, da je žlica kostanjevega medu, raztopljenega v kozarcu vode, zanesljivo zdravilo pri ostri seči in vnetju čreves. Rekel sem mu, naj mi sporoča o učinku zdravljenja. Čez nekoliko tednov je prišel zopet in kupil celo posodo tega medu. Dejal je, da je ozdravil od sitne bolezni in hoče biti založen s tem zdravilom za primer, da se bolezen ponovi.

Zdravnik, ki sem mu to povedal in ga vprašal po mnenju, je dejal: »Stvar ni nemogoča. Kostanj sekajo radi tanina; mogoče je v tem medu tanin, ki vpliva blagodejno na razdraženo površje čreves.« Naloga kemikov bi bila, ugotoviti, kaj je v kostanjevem medu, da učinkuje ugodno pri takem obolenju.

Zatiranje kužnih čebelnih bolezní.

Joža Okorn v Škofji Loki.

obili smo nov, moderen zakon o zatiranju živalskih kužnih bolezní. Sprejela ga je narodno skupščina dne 12. maja t. l., kralj ga je podpisal dne 14. junija, »Službene novine« pa so ga objavile dne 26. junila t. l. Novi zakon velja za vso državo in stopi v decembru t. l. v veljavo.

V okvir tega zakona spadajo tudi čebelne kužne bolezni, katerih označbo in zatiranje bo uredil poseben pravilnik.

V »Jugoslovanskem veterinarskem glasniku« je objavil g. dr. St. Plasaj, profesor na žvinozdravniški visoki šoli v Zagrebu, načrt pravilnika za zatiranje čebelnih kužnih bolezní, ki se glasi:

Na temelju točke 17., čl. 2 zakona o preprečevanju in pobijanju živalskih kužnih bolezní se odreja sledeče:

Čl. 1.

Ako se v kateremkoli čebelnjaku pojavi katera si bodi kužna bolezen čebel ali sum take bolezni, je posestnik čebelnjaka dolžan, to nemudoma prijaviti pristojni občinski oblasti.

H kužnim boleznim se v zmislu tega pravilnika prištevajo:

1. kuža čebelne zalege,
2. nosema,
3. grinjavost (acarina).

Čl. 2.

Iz čebelnjakov, ki so okuženi ali okuženja sumljivi, je prepovedano odstranjevati čebele, zalego, satje, voščine, vosek, panje in čebelarstvo orodje. Prav tako je prepovedano, sprejemati v tak čebelnjak tuje čebele.

Čl. 3.

Občina mora takoj po prejemu prijave okužbo javiti okrajnemu glavarstvu. Če le mogoče, je prijavi priložiti okužen material (bolno zalego, bolne čebele). Čebelnjak mora občina v zmislu čl. 2. takoj dati pod zaporo.

Čl. 4.

Če okrajno glavarstvo v preiskavo poslanega materiala ne more samo strokovnjaški preiskati in bolezni določiti, ga mora poslati »Centralnemu bakteriološkemu zavodu«.

V vsakem primeru mora okrajno glavarstvo zaradi ugotovitve bolezni in pregleda panjev odposlati na lice mesta uradnega živinozdravnika, odnosno čebelarskega strokovnjaka.

V področju vsake oblasti mora biti najmanj vsaj en čebelarski strokovnjak, katerega imenuje po predlogu čebelarskega društva pristojni veliki župan.

Čl. 5.

Čim okrajno glavarstvo kako bolezen ugotovi, je dolžno, dokler obstoji nevarnost okuženja, poleg že v čl. 2. omenjenega ukreniti v celoti ali pa le deloma še:

1. uničenje okuženih in okuženja sumljivih panjev;
2. neškodljivo odstranitev ali razkužitev okuženih čebelnjakov, panjev, satja, medu, mrtvih čebel, zalege, voska, napajalnikov in čebelarskega orodja, kakor tudi razkužitev vseh predmetov in oseb, ki so prišle z okuženimi predmeti toliko v dotiko, da bi utegnile bolezen raznesti;
3. policijsko nadzorstvo nad čebelnjaki, ki so okuženja sumljivi.

Čl. 6.

V členu 5. navedene policijske ukrepe je preklificati, ko so čebele v okuženih panjih poginile, oziroma so uničene in panji niso več sumljivi, ter so se izvedli ukrepi, navedeni pod točko 2. čl. 5.

Čl. 7.

Vsak primer ugotovljene, čeprav že prestane kužne bolezni mora okrajno glavarstvo prijaviti vsem čebelarskim društvom v državi ter vsem uradništvom čebelarskih listov. Ta so dolžna, taka obvestila objaviti v prihodnji številki svojega glasila.

Čl. 8.

Podjetja, katera predelujejo staro satje v satnice, so pod policijskim nadzorstvom. Izdelovanje satnic je dovoljeno samo po takih metodah, po katerih se zanesljivo uniči tros povzročiteljev bo-

lezni, posebno pa še povzročitelj kuže čebelne zalege. Ti obrati morajo biti tako urejeni in morajo tako obratovati, da je pri njih vsako raznašanje kužnih bolezni izključeno.

Vsa ta podjetja morajo okrajnemu glavarstvu mesečno poročati o vseh pošiljkah blaga, prejetega v predelavo.

Okrajno glavarstvo sme vsak čas v te obrate poslati uradnega živinozdravnika, odnosno čebelarskega strokovnjaka, da pregleda blago, ki je došlo v predelavo.

Čl. 9.

Uvoz čebel iz inozemstva je dovoljen le s certifikatom, s katerim državna oblast dotičnega inozemstva potrjuje, da v čebelnjaku provenijence ni nobene kužne bolezni in da tudi ne obstoji sum bolezni.

Prav tako mora biti vsaka inozemska pošiljka satnic opremljena s certifikatom, s katerim državna oblast dotične države potrjuje, da je dotično podjetje glede na zdravstvo pod državnim nadzorstvom.

Uvoz voščin in izdelanega satja iz inozemstva je prepovedan.

Čl. 10.

Za čebele in panje, ki jih je bilo treba zaradi kužnih bolezni uničiti, se bo dala odškodnina iz državne blagajne, to pa na podlagi cenitve, ki jo bosta podala živinozdravnik in čebelarski strokovnjak, ki je označen v čl. 4.

Važna določila veterinarskega zakona.

Po čl. 99. ne dobi odškodnine, kdor bolezen ni takoj prijavil, kakor tudi tisti ne, ki jo je zakrivil (povzročil) sam.

Kazni.

V čl. 111. do 115. zakona so za razne prestopke določene sledeče kazni:

Kdor boleznijo ali suma bolezni ni prijavil, se kaznuje z denarno globo do 900 Din ali z zaporom do 30 dni.

Prestopki zoper določila o uvozu se kaznujejo z globo do 3000 Din ali z zaporom do šestih mesecev.

Kdor širi bolezen iz nemarnosti, se kaznuje z zaporom do šestih mesecev ali z globo do 5000 dinarjev. Če pa je razširjanje kužne bolezni združeno z veliko nevarnostjo za gospodarstvo, se krivec kaznuje z zaporom od treh mesecev do enega leta.

Kdor kužo širi namenoma, se kaznuje z zaporom do dveh let; če je z širjenjem združena velika nevarnost za gospodarstvo, je pa to zločin, ki se kaznuje s posebno kaznijo (z robijo) od dveh do petih let.

Pripombe k načrtu za pravilnik.

K čl. 1. H kužnim boleznim se v zmislu tega pravilnika prištevajo:

1. kužne bolezni čebelne zalege,
2. nosema,
3. grinjavost (acarina).

K čl. 3. Pošiljanje okuženega materiala v preiskavo ob posredovanju občine je

precej nevarno. Obstoji namreč možnost, da se bolezen raznese, če v preiskavo poslani material ni zadostno zavarovan. Material naj bi pošiljali samo živinozdravniki, oziroma v ta namen izvežbani čebelarji z vednostjo in ob odgovornosti pristojnega živinozdravnika.

K čl. 4. V državi imamo več »Državnih veterinarskih bakterioloških zavodov«, zaradi tega naj bi se material pošiljal pristojnim zavodom, v Sloveniji n. pr. zavodu v Ljubljani.

K čl. 5. Točka 1. je za nekatere primere pretrda. Saj se n. pr. lahko pripeti, da se v vzorno urejenem čebelnjaku s 50 plemenjaki pojavi v enem panju kuga čebelne zalege. Ali naj se zaradi enega bolnega panja uniči vse čebelarstvo?

Ta točka naj bi se glasila:

1. Uničenje panjev, okuženih od bolezni čebelne zalege.

V okuženem čebelnjaku se uničijo vsi panji, če se je v čebelnjaku pojavila grinjavost (acarina¹) ali

a) če je 10% stalnega števila plemenjakov že okuženih od bolezni čebelne zalege,

b) če lastnik čebel ne izvrši uradnih odredb, ali jih po mnenju uradne osebe ne bi mogel izvršiti.

2. — — — — — itd.

Od kužnih bolezni čebelne zalege ali od grinjavosti (acarine) okuženi panji naj se uničijo čimprej, najbolje še isti večer, ko se je bolezen ugotovila. Čebelnjak, v katerem se je pojavil posamezen primer v točki 1. navedenih bolezni, ostane itak dogledno dobo pod zaporo. Če se je n. pr. bolezen pojavila maja meseca, naj traja zapora najmanj tri mesece, t. j. do konca avgusta. Med zaporo naj se izvrši vsak mesec pregled vseh panjev. Ako so vsi trije zaporedni komisijski pregledi negativni, je zaporo razveljaviti. Če se je bolezen pojavila v avgustu, naj traja zapora najmanj do konca maja prihodnjega leta.

Kaj pa, če izbruhne nosema?

Namen zakona je, čebelarstvo ščititi, prestroga zaščita pa je lahko v veliko škodo ne le čebelarstvu, temveč tudi cve-točemu rastlinstvu, ki je zavisno od oprave po čebeli. Brezpogojno je uničiti močno prizadete panje. Spričo praktičnih izkušenj glede te bolezni pa je treba tudi določeb, kaj je ukreniti, kadar se pojavi tako zvana prihuljena nosema. Dosedanja praksa; razkužitev panja in prekuhanje satja v vosek, razkužitev (prekopanje) zemlje okrog čebelnjaka in čebelnjaka samega, a preselitev lahko bolnih družin v razkužen panj na čisto satje, odnosno satnice se je obnesla (glej dr. Zander: »Krankheiten und Schädlinge der erwachsenen Bienen« ter razne znanstvene in strokovne razprave v »Schweizerische Bienenzeitung« i. dr. inozemskih listih). Prav tako je imelo zdravljenje od prihuljene noseme bolnih čebel z wäfflerskim čajem, gläubersko soljo (R. Gürtler) in taninsko sladkorno raztopino (dr. Pointner) po izjavah priznanih bakteriologov pozitiven uspeh. Spričo tega naj bi bil v pravilniku postopek pri zatiranju noseme z upoštevanjem posameznih stadijev (stopenj) bolezni točno očrtan.

K čl. 6. Kdaj je zaporo zaradi izbruha gnilobe, zaradi kuge čebelne zalege, ali zaradi acarine preklicati, je v tem členu jasno povedano. Ker pa pri nosemi ni izključeno, da imamo opraviti z »virus ubiquiternus«, bi bilo v pošteev vzeti tudi to možnost. Pri tem bi se bilo ozirati na praktične izkušnje. Znanstveno je ugotovljeno, da nosema popolnoma preneha v drugi polovici junija in da so odtlej vse čebele zdrave. V neugodnih okoliščinah izbruhne ta bolezen zopet pozimi (nekako v decembru ali pozneje). Pri uspešnem zatiranju milejših pojavov noseme ne moremo spričo veterinarskih ukrepov prezreti važnosti izrabljanja jesenske (ajdove) paše, kajti prav ob njej preskrbi čebelar plemenjake z

¹ Acarine sumljivi panji naj se uničijo šele po končani jesenski paši.

izvrstno zimsko zalogo in z mlado, proti boleznim vse bolj odporno živaljo. Praksa je pokazala, da je v tem primeru nosema tudi v hudo prizadetih panjih popolnoma prenehala. Zato naj bi bili od noseme okuženi čebelnjaki pod zaporo le do srede junija, odtlej pa naj bi bili pod živinozdravniškim nadzorstvom.

K čl. 8. Uradni živinozdravnik, odnosno čebelarški strokovnjak naj nima samo pravice, vsak čas pregledati v predelavo došli materijal, ampak tudi pravico, prepričati se, ali ustreza način predelave

predpisom (sterilizacija, odnosno desinfekcija).

K čl. 9. Uvoz tujih čebelnih pasem naj bi bil dovoljen le v znanstvene svrhe, a s pogojem, da se bo vsako križanje (bastardiranje) domačih čebel v sosednjih čebelnjakih onemogočilo. Našo izborna čebelno pasmo si naroča ves svet. Zato je potrebno, da si čebelno pleme ohranimo čisto in da njegove dobre lastnosti stalno izboljšujemo z odbiranjem, a ne dopustimo, da bi se z bastardiranjem slabšalo.

Člen 10. naj bi se glasil: Za čebele in panje, po uradnem nalogu uničene zaradi kužnih bolezni, ...

Važna vprašanja za zimski čas.

Ivan Kristan.

Često se mi zdi, da so za vselej za nami tisti ljubki časi, ko je na vasi dedek, držeč svojo zvesto pipico v ustih, z globoko ljubeznijo pasel svoje drage »muhe«, se ž njimi pogovarjal in ž njimi modroval, ogrebal številne roje, jeseni pa se ponašal s polnimi kebli sladkega soka sebi v plačilo in vaški mladini na veselje. Že itak so se razmere mnogokje občutno poslabšale; koder pa je paša dobra, prav dobra, tja je našel pot slavni napredek in ž njim raste pohlep, ki mu ni več za zabavo in veselje, le za korist. Protí napredku se boriti, bi bilo smešno, ker ga nihče ne ustavi, pa naj bi mu bil še tako neprijeten; dolžnost javnosti pa je, da pobija nezdrave pojave osebnega pohlepa in čuva malega pred velikim. »Veliki žr male« v prirodi kakor v naši kapitalistični družbi (bi rekel politični agitator) nikakor pa ni treba mirno trpeti, da se ta borba brez ugovora vrši na škodo malega čebelarja. »Sl. Č.« piše o tem pogosto (gl. poslednjo številko na str. 148.); videti pa je, da praksa in posamezniki vse premalo ali nič ne upoštevajo teh opominov.

V Dornovi pri Ptujju vre nezadovoljstvo in ogorčenje. Vas ima okrog ali nad ensto panjev; eni jih imajo več, drugi manj. Dobra paša pa je tam samo na ajdi in ž njo edino je mogel čebelar doslej računati na uspeh, mnogi od njih tudi na važen gospodarski dohodek. Poslednja leta pa uvažna na sredino pasišča ugleden velečebelar redno do 100 A.-Ž. panjev. Kaj čuda, če oberejo te ogromne trume marljivih živalic vse pred seboj in okrog sebe do zadnjega cveta. In domačinke? Kakor bi čutile, da je pred njimi ležeče, zanje pripravljeno in njim cvetoče polje zasedel premočen sovražnik, so se obrnile v nasprotno smer, nazaj preko vasi, in so iskale tam, v večji daljavi, mirnejšega pasišča. To so poleg občutno manjšega donosa čebelarji jasno opazovali; pa da je pri tem vsaj ostalo! Prijatelj mi piše, da je letos nastalo ropanje, kakršnega nihče ne pomni, in da so čebele v kupih za cele roje mrtve ležale pred čebelnjaki, znanec pa pravi v obširnem pismu dobesedno: »Jesenske kvatre so že tu in tuje čebele so tudi še tu«, čeprav »Sl. Č.« izrečno in ponovno opominja, da je treba tujke odpeljati takoj ob koncu paše. Velečebelar — za to ne ve!

Posledice so še druge. Ljudje se upravičeno hudujejo in pravijo: »Kaj mi mar, napredek', če potem mi mali ne bomo smeli več čebelariti? Saj ne more vsakdo, najmanj pa še kmet, prevažati in biti velečebelar. Čemu«, pravijo, »nam je društvo, če nam tam, kjer nas najbolj boli, najmanj pomaga?« In ta drugi ugovor ni v zasmeh! Če velečebelarstvo išče samo svoje koristi, kako bi se smelo pričakovati od preprostega ljudstva, ki posredne koristi ne doume, da se bo iz čistega »idealizma« — navduševalo za društvo in slavni napredek? Lep napredek to, če naj potem eden sam pase, vsi drugi pa naj »k kuj« gledajo. To tarnanje je razumljivo in povsem upravičeno. Ni krivo ljudstvo, ampak je kriv tisti, ki povzroča hudo kri, seje nevoljo in pogloblja nezaupljivost.

Nisem osebno prizadet niti toliko, da bi bilo vredno kapljice črnila; še manj je moj namen, da sodim in obsojam, sem pa, če gre za krivico, brezpogojno ob strani šibkejših. To pa so v tem primeru moji vaški prijatelji, ki me izrečno prosijo, da spravim mučno stvar pred javnost, dokler drugega pristojnega sodišča nimamo. Ker nisem sodnik, se o podrobnostih tudi nisem osebno prepričal; da pa ni nekaj v redu, dobro čutim in vem. Na ugovor, da je število 100 menda le previsoko, mi je dotični gospod odvrnil: »Samo 80 jih je bilo, ne sto.« Zakaj ni dejal, da 100 panjev nikomur ni v škodo? Sam je pač čutil potrebo, se opravičevati z ničevim znižanjem števila. Še huje je naletel pri ljudeh, pred katerimi je svoje postopanje izkušal opravičiti s poudarjanjem, da je »samo čebelar in nič drugega«. Mar naj bo to legitimacija, da sme svobodno in brezobzirno pastí, koder in kolikor hoče? Ta njegova izjava kroži med ljudstvom in se na vse strani komentira...

Nič manj važno ni vprašanje prodaje

medu. Tudi o tem se piše, ne da bi se kaj storilo. Pisati: »Čakajte s prodajo!« je lahko in kaj poceni; kako naj čaka mali posestnik-čebelar, ki računa s tem dohodkom že vse leto? Kdo mu pomore? Prav in dobro bi bilo, ko bi se v tem kako udeleževalo naše društvo, oz. bi primereno vmes posegle njegove podružnice. Da bi se bilo kje kaj takega že zgodilo, mi ni znano. Ali je v dobi, ko se vse druží, res neizvedljiva n. pr. združna prodaja medu? Pa, kakorkoli! Narod hoče čutiti, »kaj ima od društva«, in temu ni oporekati. Ko bo mogel član svoj pridelek oddati brez težav in mogoče še ugodneje, nego nečlan, bo vsakdo rad član našega društva in bo zdravemu napredku pot prosta.

Besedovanja je dovolj, pokazite še dejanja! Smešiti one, ki ne vedo, čemu naj bi bili člani, je smešno. Masam dokazati potrebnost organizacije s tem, da ji organiziranost donša otipljivih koristi, to je pravo narodno delo.

Prepričan sem, da najde društvo s primerno dobro voljo učinkovita sredstva, da vsaj začasno uredi pašno vprašanje tako, da ne bo nepotrebnega razburjanja in upravičenih pritožb, ter s tem očuva male čebelarje, preden nastanejo težji konflikti. Zimski čas je čas posvetovanja; zdaj naj društvo z vso resnostjo vzame to važno vprašanje v pretres in ukrene, kar bo učinkovalo v praksi, ne da bi ostalo samo lepo pisano na papirju. Druga, še višja naloga društva (da na tem dela, mi je znano!) bodi, da čimprej dobimo po državnem zakonu zaščito malega čebelarja. Upam, da ni treba izražati bojazni, da se bodo o teh rečeh posvetovali samo veliki brez malih prizadetih, in končujem s poudarkom, da je vzeti moje poročilo le stvarno, ne pa osebno, za kar ni nobenega povoda.

Nekaj o kritiki.

I. Kosi v Celju.

Kritika je lahko prav dobra in koristna, če je pisana strogo stvarno, objektivno ter v primeren tonu, iz katerega ne zveni drugo, kot edino namen, da se določena vprašanja razčistijo.

Tudi naš »Sl. Č.« prinaša večkrat kritike, o katerih pa se ne more vedno trditi, da so pisane v duhu navedenih dobrih lastnosti.

V 5. št., na strani 67. in 68., piše g. Jurančič v članku »Odlomki iz čebelarke zgodovine« med drugim sledeče: »V št. 6., str. 82. in 83. (»Pčele« namreč) čitam: Nije vsaka pčela u svako doba sposobna za vršenje svake funkcije.« Evo mehanizem!

Mnogi znanstveni in praktični poskusi — zlasti švicarski — so dokazali nasprotno, namreč, da se čebele v svojem delovanju ravna po potrebah ne glede na starost. Lahko je od pisalne mize v čebelni panj diktirati; ali pa se narava za take diktate briga, je seveda drugo vprašanje. O tej točki zopet vrlo dobro odgovarja dr. Zander v svoji IV. knjigi, str. 76.«

Tako gospod Jurančič. — Kolikor je meni znano, so Švicarji dognali, da stare čebele, to so nabiralke, v sili, namreč če mladih čebel primanjkuje, prevzamejo zopet lahko tudi posle dojk. Če se ne motim, je zapisal isto v svoji knjigi tudi Gerstung, katerega g. Jurančič v svojem prej navedenem članku zelo ostro napada.

S tem še nikakor ni rečeno, še manj pa dognano, da pri čebelah glede izvrševanja njih posla starost ne igra nobene vloge.

Dr. Zander piše v svoji prej omenjeni knjigi med drugim: »Sicer se ne da tajiti, da se opaža neka delitev dela po starosti v toliko, da so mlade čebele pri urejenih razmerah zaposlene najprej v panju, na bero pa izletavajo šele pozneje.

Bilo bi pa napačno misliti, da je delovanje čebele neizpremenljivo vezano na

določeno starost. Ravna se pač po tačasnih razmerah. Četudi mlade čebele n. pr. v splošnem šele prilično po 17 dnevih izletavajo na bero, sem opazoval, da so družine, katere so imele same mlade čebele, donašale med, obnožino in vodo že v prvih dnevih starosti.«

Dr. Zander torej priznava, da igra v normalnem panju starost čebel pri razdelitvi posla neko vlogo, in le dokazuje, da so v nenormalnem panju glede tega izjeme. Seveda pa ni natanko dognal, koliko stare so bile mlade čebele, ki so že izletavale.

Ko je čebelna družina na višku razvoja, ima normalen panj trideset do petdeset tisoč čebel. — Ogromno podjetje je to! — Kakšno bi bilo človeško podjetje s toliko množino delavcev, če ne bi bili razdeljeni na skupine po njih individualnosti in po njih zmožnostih! Kdo pa razdeljuje v panju delo pri tako velikanski množini čebel? Poslovodja teh delavk je pač njih narava, ki se ozira na starost in delazmožnost bitij.

Vzemimo panju ves med, prestavimo ga iz enega konca čebelnjaka na drugega! Panj izgubi nabiralke, ki so se vrstile na stari prostor in se izprosile k sosednim panjem. Četudi ima prestavljeni panj še mnogo popolnoma doraslih čebel, vendar ne bo več dni letel na pašo, četudi je potreba velika, ker nima nobenega živeža. Isto velja za narejence, ki so izgubili nabiralke. Čebele še niso dosegle za nabiranje potrebne starosti in s to zvezane delomožnosti.

Vsadimo roj na popolnoma izdelano satovje. Prve dni nima niti mladice, katere bi krmil, niti mu ni treba staviti satovja. Potreba je torej samo po nabiranju. Lahko bi izletele vse čebele na bero, izvzemši matično »gardo« in stražo panja, pa se vendar posveti temu poslu le majhen del roja. Dojke in stavbenice ostanejo doma, ker so še premlade, torej nezmožne za bero.

V panju opravljamo delo najlažje ponedelvi ob dobri paši, kadar so doma ve-

činoma samo mlade čebele, ki niso tako hude, medtem ko stare švigajo na bero in se ne zmenijo za nič drugega. Kdo je ukazal samo starim čebelam, da izletavajo na pašo, mladim pa, da opravljajo posle v panju? Posli v panju so zelo mnogovrstni. Ali jih lahko opravlja vsaka čebela ne glede na starost? Dognano je, da dobivajo ličinke vseh treh čebelnih bitij, torej matice, čebele in trota, prve tri dni svoje starosti enako hrano, to je čisti hranilni sok. Po treh dneh pa začnejo ličinke delavk dobivati drugačno, ličinke trotov pa zopet drugačno hrano. Hranilni sok proizvajajo čebele-dojke.

Že iz tega je razvidno, da mora biti tudi čebel-dojk več skupin glede na različnost njihovega hranilnega proizvoda. Neverjetno je, da bi ena in ista čebela obenem proizvajala troje vrste hranilni sok, s katerim bi potem lahko po potrebi krmila ličinke pod tremi dnevi starosti, pa zopet ličinke, stare nad tri dni, in sicer z drugačnim sokom delavke, z drugačnim pa trote. Da pri razdelitvi delavk odločuje starost, kdo more to pobiti? Menim, da je bolj verjetno, da imajo čebele v različni starostni dobi različne naravne nagone, in sicer dotični starosti primerne, nego pa je verjetno, da imajo v isti starostni dobi različne naravne nagone hkrati. A le naravne, ne spolnih, kakor trdi g. Jurančič, kajti čebelni spolni organi niso razviti. Sploh pa tri dni stara čebela, tedaj, ko začne v panju delovati, ne more že imeti spolnih nagonov.

Če vsadimo roj na satnice ali osnove, vidimo, da en del čebel takoj začne izletavati na pašo, drugi del pa se obesi na satnice ali osnove ter visi tam v obliki veržic popolnoma mirno. To so stavbenice, ki so nekoliko mlajše od nabiralk. Čebele, ki gradijo satje, mirujejo približno 20 ur popolnoma, da začnejo njih voščene žleze delovati ter proizvajati vosek, s katerim potem stavijo satovje. Kdo odločuje tukaj, da je naravni nagon pri eni skupini usmerjen na nabiranje, pri drugi pa na proizvajanje voska? Menda si čebele vendar ne morejo naravni nagon po mili volji same

izbirati? In če, kako je to, da se to izbiranje vrši brez vidnih konfliktov?

Okoli srede julija mine v panjih stavbeni nagon in odtlej čebele pri močnih panjih močno prisedajo, četudi je še paša. Marsikateri čebelar jih zmerja, češ, da nočejo na pašo. Pa so živalce nedolžne, ker so brezposelne le stavbenice, ki so za nabiranje še premlade.

Čebelarji, ki se pečajo z vzrejo matic v večjem obsegu, pripravijo panj, kateri naj jim vzgoji matičnike, na ta način, da mu pridevajo godno zalego iz drugih panjev. Na ta način dobijo mnogo mladih čebel (dojk), ki proizvajajo tem več hranilnega soka za matične ličinke.

V glavni paši ni dovolj, da imamo poln panj čebel, ampak mora med njimi biti dovolj starih (nabiralk); šele potem lahko pričakujemo od njega dovoljen uspeh.

Iz vsega tega sledi, da čebela dela sicer po potrebi, a potrebo ji narekuje narava, oziraje se na starost čebele. To je tisti naravni nagon, ki prisili čebele, da v določeni starosti opravljajo določeni posel.

S tem pa, da čebela - nabiralka v sili lahko zopet oživi usehle žleze ter potem proizvaja hranilni sok ali pa vosek, to še ni nikakor ovrženo. Tu je le zopet vidna tista, čudovita moč narave, ki skrbi, da panj kljub pomanjkanju mladih čebel ne propade.

Čebele, katere so se rodile pozno v jeseni in so nato takoj nastopile zimsko spanje, začno šele spomladi opravljati svoj prvi posel, namreč posel dojk. Teh torej ne moremo prištevati takoj spomladi k starim čebelam, ker do tedaj še niso delovale in se torej niso izrabile.

Dokler Gerstungovi nasprotniki ne bodo prišli s stvarnimi protidokazi, njegove teorije ne bodo ovrgli. Ali je Gerstung svojo teorijo obelodanil zgolj iz samoljubja oziroma iz častihlepnosti, kakor mu očitajo nasprotniki, ali pa le iz ljubezni do čebelarstva vede, je za nas čebelarje popolnoma vseeno. Slično bi se končno lahko trdilo tudi o drugih slavnih možeh, torej tudi o Dzierzonu, katerega gosp. Jurančič nepri-merno povečuje.

Misli o nosemi.

Alojzij Žigon v Litiji.

Ne glede na uvodni članek »O nosemi« v 8. št. t. l. sem mislil pisati v »Sl. Č.«, da s kritičnimi opazkami opozorim na neke dvome, katere mora znanost, ki jo zastopa za sedaj v »Sl. Č.« gosp. Okorn, popolnoma razpršiti. V čebelarstvu namreč ni merodajna vera, ampak je merodajno le prepričanje.

Najprej opozarjam na svoja opazovanja, ki jih je priobčil g. urednik v 1. št. t. l. — Tam se najde, da je moj čebelnjak v znanstvenem zmislu glede na nosemo vsekakor sumljiv. — Letos so se tudi po g. Okornu v moji odsotnosti vzele čebele iz mojega čebelnjaka za znanstveno preiskavo. In res je prišlo izpričevalo z dne 5. julija 1928, št. 11.604 od veter.-bakt. oddelka obl. odbora, s kojim se ugotavlja, da so moje čebele bolne od noseme.

Toda kljub temu izpričevalu si usojam o dveh stvareh dvomiti. Prvič: ali imam v svojem čebelnjaku nosemo ali je nimam; drugič: ali je nosema res tako huda bolezen, kot se o njej piše in govori, ali ni.

Poudarjam, da me pri tem ne vodi nikaka jeza ali kaj podobnega ampak mi gre samo za to, da ne bi znanstveniki v preobilni meri razburjali praktikov. Saj se mnogokrat pripeti, da se kdo preveč razvema za svoj poklic ter leta in leta brez potrebe razburja nekatere sloje naroda (kot n. pr. naši jezikoslovci ali Prešernoslovci in slični).

Ali je z gorenjim izpričevalom in z navedbo »testiranj« t. j. overovljenj po gosp. dr. Zanderju nosema pri nas res ugotovljena? — V tem pogledu bi mogli dati znanstven odgovor le znanstveniki, jaz pa se moram z mnogimi drugimi vred omejiti na ugotovitev, da je bilo v bakteriologiji že mnogo preprirov in težavnih raziskav, preden so se dognali zanesljivi rezultati.

Naj omenim samo bolezen raka, o kateri se je že mnogokrat pisalo, da so našli nje-nega povzročitelja — bakterijo, pa ga v resnici še zmerom niso našli. — Kljub ugotovitvam velikih kapacitet in pogostim nastopom belega črevesa je nevernim lajikom torej še vedno dovoljeno nekoliko podvomiti. Posebno je osnovan dvom, ali nastane bolezen, kadar se pojavi bacil noseme, ali pa se nosečni bacil uspešno naseli samo v že bolnem bitju, ki je obolelo zaradi kakkega drugega vzroka, n. pr. zaradi uši, ki se jih čisti in zdravi ljudje nimajo bati, pač pa reveži in bolniki, ki nimajo ne zmisla ne možnosti, da bi živeli v snagi in zdravju. S tem sem pa že prešel v razmotrivanje drugega, ki se mi vsiljuje, namreč: ali se je noseme res tako zelo bati. — Jaz se je več ne bojim, ko sem že prestal križev pot, ki ga je objavil g. urednik v 1. št. t. l. Letos so bile moje čebele ene izmed najlepših v vsej okolici. Zazimil sem vse v mediščih. Dal sem kljub temu, da so brale ajdo, vsakemu panju po 3 kg sladkorja, vzal pa nekoliko medu. — Prezimile so letos itak povsod dobro, a pri mojih čebelah sem zaradi lege gnezda v medišču ugotovil jako majhno porabo v zimskih mesecih. Od 24 A.-Ž. panjev je samo eden imel še od jeseni označbo: »Matico menjati«. Tega nisem storil. Ta panj je bil spomladi grižav; imel je pest čebel, ker matica ni v ajdi zalegla dovolj čebel. V ostalih panjih ni bilo niti sledu kake griže. Je-li res nastopila infekcija po nosemi le pri tem panju, a pri drugih ni? To bi bilo res čudno, posebno ko sem spomladi videl pri svojem bratu v Rožni dolini pri Ljubljani znake griže v panjih, ki so lani med ajdo nabirali pod Krimom tudi jelkov med. Ti panji pa niso bili slabi in tudi niso kazali nikakega drugega nedostatka ob zazimljenju. — Pri omenjenem svojem panju sem takoj spomladi ob prvem pregledu zavržel staro matico in mu dal mlado iz

l. 1927. iz eksp. panja z vsem satovjem vred; dal sem pa tudi vse zaležene sate iz bolnega panja. Nisem prav nič razkuževal, a, glej ga šmenta! dobro je bral v letošnji paši in da me je Bog razsvetlil in bi bil šel pod Krim, bi bil uganjal orgije, kot so jih panji drugih čebelarjev.

Iz vsega tega sklepam za sebe to, da obstoja bacil noseme, da pa ni nevaren prav oskrbovanim čebelam.

Na koncu naj omenim v zvezi z gornjim sklepom še tole: Izpričevalu oblastnega odbora so bili priloženi taki nasveti za razkuženje bolnih panjev, da bi me smatral vsakdo za blaznega, ako bi jih izvršil pri svojih čebelah takrat, ko sem nasvete dobil. Pred vsakim panjem je prisedalo za ceker čebel in odzad se je le s težavo moglo panjem do živega. Dr. Zander zahteva v svoji knjigi označbo satovja za vsak

posamezen panj in rabo samo tega satovja v dotičnem panju. — Dragi čebelarji, ako bi vi vsi tako delali, ne bi letos nosili izpod Krima in od Logatca toliko medu, ker bi se vsak moral omejiti na gojenje kvečjemu kakih 5 do 10 panjev, ali pa bi moral imeti čebelarjenje za edini poklic v življenju, kar je pa po usodi dodeljeno samo nekaterim.

Glede ugotavljanja noseme in znanstvenih izsledkov glede njenega razvoja ter vpliva na čebele naj se ne piše v praktičen čebelarski list, ki je po večini namerjen lajnikom. Najprej naj se zadeva reši v laboratorijih in visokošolskih seminarjih. Šele dokončno ugotovljena dejstva naj se sporoče praktikom. To ne bo razburjalo neukih lajnikov in ne bo vplivalo neugodno na naše čebelarstvo.

Iz dobe čebelarskega začetnika.

Podgorski.

Tretje leto.

Teorija in praksa.

rejšnje leto sem se vstopil pred čebelnjak ob času prvega pomladanskega čebelnege prebujenja malo preveč ponosno, tako rekoč ošabno s svojo teoretično modrostjo. Zaradi tega sem se sestri praksi zelo zameril, tako da me je zbog tega greha vse leto po malem pokorila.

V tretjem letu čebelarjenja sem pa postal bolj ponižen, meneč, ponižnost najde milost. Zato sem se prav globoko poklonil sestri praksi. A praksa ne pozna nikake hinavščine in je zaradi tega ostala tudi tisto leto nasproti meni zelo oprezna.

Ne bom opisoval, kako sva se tisto leto izkušala. Priznati moram, da sva se v marsičem sporazumela, vendar, da ne bi zopet zabredel v ošabnost, me je tupatam

prav pošteno potegnila. Ako bi hotel vse opisovati, bi predaleč zašel. Dveh dogodkov pa vendar ne smem prezreti. Prvi naj bi bil vsem čebelarjem v svarilo, drugi pa vsem čitateljem v zabavo.

Pogreb. Mesec januar je bil tisto leto bolj mil in ne premrzel. Zadnje dni so že čebele po malem izletavale. V začetku februarja meseca so pa nastali mrzlejši dnevi. Solnce je še vedno po malem izvabljal čebele v naravo, pa so večinoma zunaj omrtvele. Po teoretičnih navodilih bi bilo treba panje zasenčiti. Prislonil sem torej neka velika vrata k čebelnjaku, da sem s tem panje zasenčil. Čez nekaj dni je pa nastal prav hud mraz in pustil sem vrata noč in dan prislonjena. Pristavil sem zraven še pleteno slamnico, da ne bi čebele trpele zaradi mraza. Ko pa čez nekaj dni odneha mrzlota, sem šel pred čebelnjak, da odstranim tista vrata. O joj, na dnu pred spodnjimi panji polno mrtvih čebel, pred panjem št. 2, ki je bil najmočnejši, pa kar cela kopa! Strašno me je po-

grela. Hitro grem v čebelnjak in odprem panj št. 2. O groza, vse čebele mrtve na tleh in nobenega življenja več v panju! Čebele so se zadušile! Pogledam še po drugih panjih. Bile so še povsod pri življenju, le veliko mrtvic je ležalo po tleh. Najprej pogledam, če kdo odkod ne prihaja, da ne bi videl mojih mrličev. Ker ni bilo nikogar, hitro potegnem satje iz panja, ga ometem v zaboj, satje pa spravim v prazen panj. Iz panja izgrebem mrtve čebele v zaboj in pogreb se je izvršil — brez slovesnosti. Nato osnažim mrliški panj in odprem panj pritepenca, ki je prav lepo prezimil, in hajd ž njim v mrliški panj št. 2! Kako prav mi je služil v nesreči ta pritepenec! Sklenil sem pa, da nikoli več ne bom pozimi čebel zasenčil, pa naj sije solnce ali pa piha burja!

Vzreja matic. Teorija me je tudi učila, da mora imeti napreden čebelar v zalogi rezervne matice v tako zvanih prašilčkih. Prašilček! Že ime pravi, da mora biti kake vrste mali panjiček. Napravil sem nekoliko takih panjičkov s petimi saticki že pozimi. Pa kako v takih panjičkih ustanoviti družinico! Teorija pravi, da naj vzamem kakemu drugemu panju par pesti mladih čebel, jih stresem v panjiček ter mu dam hrane in mu vcepim matičnik. Storil sem tako. A če sem imel panjiček priprt, so čebelice milo jokale, če sem ga pa odprl, so pa ušle, matičnik pa pustile samega. Drugokrat se mi je posrečilo napraviti rojiček, a je bilo treba pogostoma panjiček pitati in ga paziti, da mi ni sredi poletja zmrznil. Tako je bilo s panjički več dela in skrbi nego z vsemi drugimi čebelami.

Izumil sem drug način. Naredil sem dolg prašilni panj, ki je bil podoben starodavnim skrinjam s pokrovom. Panj je imel tri oddelke, vsak spredaj s svojim žrelom. Ko sem priredil po vseh oddelkih saticke, napolnjene s hrano, ter vsakemu oddelku vcepil matičnik, sem vzel iz močnega panja kar cel sat s čebelami vred. Čebele sem stresel iz sata v oddelek in ga nato zaprl, sat pa postavil zopet v panj. Tako sem

opremil vse tri oddelke v novem panju. Ko sem drugi dan odprl oddelkom izletnice, so stare čebele, kar jih je bilo vmes, odletele v stare domove, mlade so pa ostale v oddelkih. Stare čebele so si pa tudi zapomnile, da so imeli v ječi dobro hrano, zato so se vračale, pa ne, da bi v oddelkih bivale, ampak da bi se nasrkale sladkega živeža. Nastal je iz tega pravi pravcati rop, tako da so v enem dnevu panj popolnoma izsušile.

Spoznal sem, da tukaj nisem zadel terne. Pa kaj si izmisli brihtna glava! Novi prašilni panj odnesem kar v svojo sobo, češ, v sobi jih bom najlaže opravljaj. Čez dan jih bom postavil na okno, da bodo izletavale v naravo, in tudi matice se bodo lahko oprasile. Nisem si mogel lepšega položaja predstavljati nego bi bil ta. In res, oddelkom napolnim saticke z novo hrano, panj s čebelicami pa postavim na okno. V sobo znosim vse potrebno za nadaljnje pitanje. Čebelice so se na oknu kaj dobro počutile in so se že prvi dan pred svojimi hišicami prašile. Čez kake tri ali štiri dni so pa čebele iz čebelnjaka izvo hale, kje je prašilni panj s sladko hrano. Hitro so povedale drugim in so navalile nanj. Slučajno me neko dopoldne ni bilo doma, in ko popoldne pridem in vstopim v sobo, je bila polna čebel. Na oknu okoli panja je bil kar cel roj. Panj so popolnoma izsušile. Z veliko težavo sem spravil čebele iz sobe, kajti bolj ko sem jih ven podil, bolj so nazaj silile. Sedaj je pa konec te komedije. Panj odnesem pred čebelnjak, čebele ometem pred druge panje in hajd s to šaro v kraj! Drugi dan so že navsezgodaj začele čebele brenčati okoli mojega okna. Ker je bilo zaprto in panja ni bilo več, so začele iztikati tudi okoli drugih oken. Kdor je imel odprto, pa je imel z nadležnimi gosti opraviti. In konec je bilo tisto leto z vzrejo rezervnih matic.

Prepričal sem se tisto leto, da je mali panjiček otročiček, ki ga je treba povijati, pitati in zibati. Mali panj z malo družino je slaboten deček, ki potrebuje še vedno materine ali

pa očetove pomoči. Velik panj z veliko in močno družino pa je velik in zdrav mož, ki ne potrebuje od nikogar nikake postrežbe. Opravlja se sam. Od tedaj pa ustanavljam tudi jaz prašilne panje s toliko močno družino, da mi jih ni treba pitati in zibati.

Končno naj omenim še kronike tretjega leta čebelarja začetnika. Čebelarstva letina je bila tisto leto toliko povoljna, da ni bilo treba čebelam kupovati sladkorja. Preživele so se same. Točilo smo tudi tisto leto rabili; medu je bilo 48 kg, a smo ga morali jeseni čebelam vrniti, ker je

tudi tisto leto toča nekoliko poškodovala ajdo, da čebele niso dobile zadosti za zimo. Sladkosnedeži so začeli čebelarja začetnika zbadati, da že tri cela leta čebelari, pa še nič nima dati poskusiti. V bran sem se postavil s temle govorom: S čebelarstvom je baš tako kakor s sadjarstvom. Sadjar, ko vsadi drevo, še ne dobi prvo leto sadu, ampak mora čakati, da doraste. Prav tako je tudi s čebelami. To naj si zapomnijo posebno vsi čebelarji začetniki!

Čebelarstva razstava v Ljubljani.

Jos. Verbič — Ljubljana.

metijska družba za Slovenijo je letos praznovala 160letnico svojega plodnosnega delovanja. Za ta jubilej je priredila od 1. do 10. sept. v prostorih ljubljanskega velesejma kmetijsko razstavo, ki je obsegala vse stroke kmetijstva.

Prireditvev je bila zelo poučna, okusno razvrščena in opremljena ter je žela splošno pohvalo.

Velik delež na lepem uspehu imajo tudi naši čebelarji. Čebelarstva oddelek, ki je bil nameščen v skromno odmerjenem prostoru, je kazal, kako se je čebelarstvo v Sloveniji razvijalo in kakšno je njegovo stanje danes.

Razstavljeni so bili razni stari panji, počeni od votle klade, zatem vsi drugi, ki so jih nekaj priporočali, oziroma uporabljali čebelarji v večjem številu in ki so dandanes že večinoma opuščeni. Isto velja za stare končnice, staro orodje, slike starih čebelnjakov in fotografije o prevažanju in prenašanju panjev v pašo. Najlepši objekt tega oddelka je bila prastara krošnja, ki je bila obložena s kranjiči.

Sedanje stanje čebelarstva so kazala moderna čebelna bivališča, posebno A.-Ž.

panji. Od teh je bilo zastopanih osem različnih tipov. Na prvem mestu je stal panj prvotne konstrukcije, na drugem panj z žlebičjem, na tretjem z verando in begalnico, četrti je imel satnike na sankah, peti je bil razdeljiv in ločljiv v dva dela in naslednji so imeli majhne, a le navidezne izboljšave, zadnji je imel viseče satnike, toda ta ne bi smel stati v tej skupini, ker je bil le po svoji velikosti in razdelitvi prostora podoben A.-Ž. panju.

Čebelarji so z velikim zanimanjem pregledovali in ocenjevali panje. Začetnikom naj velja nasvet, da preprostemu čebelarju popolnoma zadošča prvotni A.-Ž. panj z ameriškim žrelom in premičnimi železnimi palicami.

Poleg že omenjenih panjev so bili razstavljeni tudi Kuntschejevi in Gördererjevci in še nekateri drugi, ki si z manjšo srečo utirajo pot v naše kraje.

Na razstavi so bili tudi načrti in mnogo slik novodobnih čebelnjakov, različna notranja oprema panjev, ponazoritev, kako se pridobiva vosek in med z novodobnim orodjem in stroji, in posušene medeče in čebelam škodljive rastline.

Zanimivi so bili predmeti, ki omogočujejo in pojasnjujejo izvoz kranjske čebele. Gosp. Strgar iz Bohinja je razstavil svoje eksportne panje, matičnice, reklamne ti-

skovine v mnogih evropskih in azijskih jezikih in zemljevid, s katerega je bilo razvidno, da razpošilja čebele v razne države vseh delov sveta.

Veliko gledalcev, posebno mladine, se je sukalo okoli opazovalnih panjev z živimi čebelami.

Preteklo in sedanjo dobo čebelarstva je predočevala čebelarstva književnost od Goličnikovega Janše do zadnje številke »Sl. Čeb.« in tabele s statističnimi podatki.

Velik del prostora je zavzemala razstava medu, voska in medenih izdelkov. Udeležilo se je 63 čebelarjev. Napaka velikega števila razstavljalcev je bila, da so svoje blago prepozno prijavili ali pa tega sploh niso storili. Posledica je bila, da nismo imeli dovolj prostora in da je moralo več predmetov poučne snovi zginiti. Ta usoda je zadela čebelne škodljivce, čebelne bolezni in predmete za vzrejo matic.

Razstavljeni med je bil vobče dovolj zrel, precej čist in povoljno opremljen. Kot posebnost naj omenim med v pločevinastih tubah, ki so posebno pripravne za popotnike in turiste. Ker je naš med večinoma temne barve in imajo ljudje zanj predsodke, češ, da je nečist, slabega okusa, dali smo kupujočemu občinstvu več sto brezplačnih pokušenj takega medu.

Kupovalci na debelo so se za med manj zanimali, kot druga leta. Razstavljen vzorce v primernih posodah smo vendar skoraj vse prodali (kilogr. po 20 do 26 Din brez posode).

Povpraševanje po vosku je bilo veliko. Razstavljeni vosek je bil prodan ves po 50 Din kg.

Izkupiček je bil brez odbitka poslan razstavljalcem. Ostalo blago, kar ga ni pre-

vzelo Slov. čeb. društvo za svoj muzej, je bilo vrnjeno lastnikom.

Največji naval občinstva je bil pri prodaji medice, ki sta jo prve dni točila ljubljanska čebelarstva podružnica in ga. Mara Okornova.

Vse razstavljeno blago je ocenila komisija (gg. Avg. Bukovec, Janko Babnik in Josip Verbič) ter priznala gg. razstavljalcem sledeče odlike:

1. Zlato kolajno za med, vosek in čebelarstva potrebščine je dobil J. Strgar, Bitnje, p. Boh. Bistrica.

2. Srebrno kolajno za med; Henrik Peternel, Bukov žlak; Joža Okorn, Škofja Loka; Fr. Domat Jug, Brezje; Ivan Šmajdek, št. Vid nad Lj.; Janko Babnik, Rožna dolina; Franc Brinšek, Zamostec; Ivan Mrak, Vič.

3. Bronasto kolajno: a) za med in vosek; Jakob Bratuša, Obreč; Anton Herle, Solčava; b) za med; Ivan Elsner, Ljubljana; Ivan Kočevar, Valpča vas; Fran Ručigaj, Dobeno; Jože Strnad, Cesta, Videm-Krško.

4. Priznanje: a) za med in vosek; Fran Orešnik, Mežica; b) za med; Karol Zajc, Rakitna; Al. Intihar, Krka; Fr. Galob, Mežica; Anton Peterca, Zadvor; dr. Ivan Modic, Ljubljana; Ivana Soršak, Sp. Poljskava; Jos. Vales, Novo mesto; Tomaž Bambič, Račna vas; Jan. Meglen, Potiskavec; Rud. Ahac, Trbovlje; c) za medene izdelke; ga. Mara Okorn, Škofja Loka; č) za starinsko orodje; Valent. Noč, Škofja Loka; M. Ambrožič, Mojstrana; d) za lepo izdelane panje; Fran Kancler, Hajdina; e) za slike čebelnjakov; Čebelarstva podružnici za Ljubljano in Ljutomer; f) za načrte čebelnjakov pa I. Vilfan, Žabnica.

Opazovalne postaje.

Jos. Verbič — Ljubljana.

Mesečno poročilo za september 1928.

V prvi tretjini meseca so čebele z ajde še nekoliko prinesle in nekatere postaje izkazujejo še prav lep prirastek na teži,

Novo mesto poroča, da je to edini letošnji donos z ajde, ker je tam pričela cvesti šele v začetku septembra. Vreme je bilo v tem času večinoma solčno in brez vetra, noči pa so postajale močno hladne. Dne 3. sep-

Mesečni pregled za september 1928.

Kraj (z morskó višino)	Označba opazo- vanega panja	Panj je na teži						Toplina zraka				Dni je bilo								
		pridobil v			izgubil v			v mesecu čistih dkg		največ pridobil		naj- višja	naj- nižja	srednja me- sečna	izletnih	s snegom	oblačnih	pol jasnih	jasnih	vetrovnih
		1.	2.	3.	1.	2.	3.	pridob.	po- rabil	dne	dne									
		mesečni tretjini dkg						v mesecu čistih dkg		največ pridobil		naj- višja	naj- nižja	srednja me- sečna	izletnih	s snegom	oblačnih	pol jasnih	jasnih	vetrovnih
Ljubljana (305 m)	A.-Ž.	335	—	—	30	150	70	85	—	120	4.									
Vič pri Ljubljani (298 m)	A.-Ž.	240	10	—	—	100	60	90	—	60	6.	+ 28	+ 4	+ 15·6	20	16	11	3	16	4
Št. Vid nad Ljubljano (314 m)	A.-Ž.	770	—	—	50	255	100	365	—	270	6.	+ 30	+	+ 13·6	26	18	10	10	10	3
Tacen pod Šmarno goro (314 m)	A.-Ž.	460	—	—	60	195	130	75	—	120	4.	+ 32	+ 4	+ 15·7	28	10	13	3	14	7
Škofja Loka (349 m)	A.-Ž.	35	—	—	110	65	35	—	175	20	4.	+ 28	+ 6	+ 15·	16	14	16	5	9	12
Virmaše pri Šk. Loki	A.-Ž.	100	—	—	160	105	60	—	225	55	1.	+ 27	+ 7	+ 13·	19	16	14	7	9	15
Dobrava-Vintgar (577 m)	A.-Ž.	—	—	—	—	110	120	—	230	—	—	+ 31	+ 5	+ 17·	15	17	19	8	3	4
Javornik n. Gor. (553 m)	A.-Ž.	—	—	—	—	180	225	—	405	—	—	+ 28	+ 5	+ 16·5	18	12	15	4	11	10
Dob (305 m)	A.-Ž.	170	—	—	—	70	60	40	—	—	—	+ 29	+ 1	+ 17·7	11	8	11	3	18	16
Rova na Gor. (350 m)	A.-Ž.	130	—	—	275	170	85	—	400	30	4.	+ 26	+ 4	+ 14·8	21	12	14	6	10	5
Breg-Križe (483 m)	A.-Ž.	100	—	—	230	60	50	—	240	70	1.	+ 28	+ 4	+ 10·1	20	15	15	5	10	6
Vrhnika (293 m)	A.-Ž.	50	10	—	90	100	—	70	—	20	7.	+ 27	+ 3	+ 14·7	12	9	15	8	7	6
Cerknica (575 m)	A.-Ž.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sv. Gregor pri Ortneku (736 m)	A.-Ž.	—	—	—	60	38	32	130	—	—	—	+ 28	+ 0	+ 9·9	21	9	9	9	12	18
Krka (300 m)	A.-Ž.	1010	150	—	20	320	135	775	—	185	4. 9.	—	—	—	15	11	16	6	8	13
Valpča vas p. Semiču (280 m)	A.-Ž.	375	90	—	—	95	95	275	—	75	11.	+ 34	+ 1	+ 17·	24	14	11	12	7	17
Novo mesto (180 m)	A.-Ž.	750	310	20	—	120	100	860	—	200	11.	+ 33	+ 2	+ 16·2	20	11	18	4	8	—
Ptuj (221 m)	A.-Ž.	1520	10	—	660	220	170	480	—	400	4.	+ 23	+ 1	+ 11·	24	13	9	17	5	12
Hrastnik (250 m)	svoj panj	140	—	—	20	140	54	—	74	44	4.	+ 32	+ 3	+ 15·8	20	13	12	12	6	11
Sp. Ložnica pri Žalcu (252 m)	A.-Ž.	310	—	—	60	185	90	—	25	90	4.	+ 21	+ 2	+ 12·3	21	9	10	12	8	17
Orehova vas p. Marib. (270 m)	A.-Ž.	330	—	—	65	95	65	105	—	120	4.	+ 29	+ 8	+ 18·1	21	8	15	7	8	9
Sv. Duh na Ostr. vrhu (536 m)	A.-Ž.	45	25	—	20	30	35	—	15	15	8.	+ 25	+ 4	+ 12·4	26	11	8	11	11	11
Vrže pri Ljutomeru (176 m)	A.-Ž.	350	50	—	30	80	115	190	—	105	4.	+ 29	+ 1	+ 16·2	22	12	19	8	3	23
Cezanjovci (182 m)	A.-Ž.	1420	280	—	—	110	80	1430	—	260	2.	+ 28	+ 4	+ 15·2	22	15	8	13	9	21
Guštanj (398 m)	A.-Ž.	—	—	—	220	65	35	—	320	—	—	+ 27	+ 3	+ 13·3	14	9	16	2	12	12
Jarenina (263 m)	A.-Ž.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	25	13	9	9	12	29
Nedeljica (Beltinci) (170 m)	A.-Ž.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	+ 31	+ 4	+ 17·	19	10	14	8	8	9

tembra je otrpnilo mnogo čebel zunaj panjev.

12. septembra se je pričelo deževje, ki je trajalo z malimi presledki skoraj do konca meseca. Paša je popolnoma prenehala in nastopilo je običajno znatno lajšanje panjev. Vendar je izkazalo še 12 postaj kot uspeh celega meseca večji donos nego zgubo.

Društvene vesti.

Tečaji in predavanja.

25. novembra v Metliki ob 10 dopoldne v ljudski šoli; snov: Čebelne kožne bolezni.

Do konca tega meseca bomo poslali vsem podružnicam tiskovine za prihodnje leto. V zmislu § 25. društvenih pravil naj bodo občni zbori podružnic do konca decembra t. l. Po-

Za ropanje čebele niso bile razpoložene. Rokovnjaštva so se lotile le v okolici Virmoš, v Valpči vasi in v Ptujju.

Bera na ajdi ni bila nikjer posebno dobra. Večinoma je bila srednja. Tu pa tam je celo popolnoma odpovedala. Čebele pa so se skoraj povsod dobro razvile in si nabrale zadostno zimsko zalogo.

družnice, katere hočejo ob priliki občnega zbora prirediti predavanje, naj nam to sporoče najkasneje do 15. novembra t. l. radi objave v listu.

Čebelarstva Podružnica za Ljubljano in okolico ima prihodnjo sejo v torek, dne 6. novembra t. l., ob 8 zvečer pri Nacetu.

Drobiž.

Za nosemo ga ni zdravila! V imenu deželnega zavoda za čebelarstvo v Erlangenu objavlja prof. dr. Zander v »Pfälzer Bienenzeitung« tole svarilo: »Dodajanje glauberske soli (Na₂SO₄) in kuhinjske soli med lanski zimski živež zaradi varnosti pred nosemo je po naših ugotovitvah provzročilo pogin nešteti panjev. Ti sredstvi nista niti najmanj mogli preprečiti novega pojava noseme. Z vso resnostjo svarimo čebelarje pred takimi poskusi, pa naj jih kdorkoli še tako zelo priporoča. Isto velja o vseh drugih sredstvih, ki jih morda priporočajo. **Za nosemo ga ni zdravila!** Kdor hoče svojim čebelam dobro, naj pri jenskem pitanju ne primešava krmi takih snovi. Pita naj čisti kristalni sladkor, raztopljen v vroči vodi v razmerju 1:1 (na 1 kg sladkorja 1 l vode). Nikar naj ga ne kuha.«

Čas za kuhanje voska je pred durmi. Ne odlašajte s tem delom do spomladi! Kdor namerava vosek zamenjati za satnice, naj se s kuho podviza. Našemu blagovnemu oddelku je mnogo do tega, da ima vosek v zameno za satnice v skladišču vsaj do konca januarja meseca, da ga potem odda v predelavo. Pogrešno je naziranje, da je najpripravnejše, ako čebelar odda vosek takrat, ko so že nove satnice na zalogi. Res je to pripravno za čebelarja, za vodstvo delavnice pa ni, ker stoji delo zaradi pomanjkanja voska prav tisti čas, ko je najlažje izdelovati satnice, t. j. marca in aprila meseca. Pozneje vro čebelarji od vseh strani in zahtevajo satnice. Ker je takrat stiska za blago, jih marsikdo ne dobi, ko bi

jih najbolj potreboval, in v delavnici je velik direndaj ter mnogo razburjanja, ker je izdelava satnic zaradi toplote v maju in juniju zelo težavna. Vsem bomo lahko postregli s prvovrstnimi satnicami pravočasno in z veseljem, samo če nam pravočasno pošljejo vosek.

Dragi čebelarji prijatelji! Ko se nameravaš lotiti kuhe voska, preudari, ali si temu delu res kos in ali imaš v redu vse priprave, da bo vosek lepo rumen in čist. Potrudi se v svojo korist, da se boš z voskom, ki ga prineseš ali pošleš blagovnemu oddelku, postavil! Ali nisi nič v zadregi, ko ponujaš grd, nečist, zapaljen, zelen ali pa rjav vosek v zameno za zlatorumene satnice? Ali nič ne razmišljaš, da si s takim blagom ne boš pridobil dobrega slovesa? Pa ne bodi v zadregi zaradi teh besed, saj niso zlo mišljene! Radi bi, da naši čebelarji res napredujejo v vsakem oziru in dober čebelar mora znati skuhati lep vosek.

Poskrbeli bomo, da bo »Sl. Č.« prihodnje leto objavil imena vseh tistih čebelarjev, ki bodo prinesli lep vosek. Naj jim bo to znak priznanja za njih trud in skrbnost.

Goljufiva slika gnilobe. Pretekli mesec mi je prinesel znan ljubljanski čebelar satje iz panja, ker se mu je zdel sumljiv gnilobe. Na prvi pogled sem spoznal, da o gnilobi, kakršna je bila tod običajna, ne more biti govora, slika gnile zalege je bila taka, da sem bil v dvomih ali ni panj morda obolel od kake druge vrste gnilobe. Pripominjam, da je bil panj trotovec. Omenjeni čebelar je satje pokazal tudi g. prof. Verbiču, ki je izjavil, da je tudi že

imel opraviti s takim panjem in da je to čisto nedolžna »gniloba«, ki ni kužna in se v trotovcih dosledno pojavi prej ali slej.

Dr. Zander piše o tej »bolezni« v svoji knjigi »Die Brutkrankheiten« na str. 44.: »V trotovcih se redno pojavijo slike, ki spominjajo na gnilobo. Mnogo trotijh ličink se razpusti v neprijetno dišečo snov. Bakterij ni videti v nji.«

Vosek iz okuženih panjev. Marsikdo si ni na jasnem, ali je vosek, ki ga je skuhal iz satja iz okuženih panjev, dober za podelavo v satnice. Ako so se voščine kuhale v vreli vodi vsaj 1 uro, smemo vosek potem brez skrbi uporabljati za satnice, ker je vročina uničila vse bakterije (in tros). Dr. Burri, vodja švicarske bakteriološke postaje v Liebefeldu, je že pred mnogimi leti z obširnimi poskusi dožgal, da je tros, ki je v vosku, neškodljiv, ker je za vselej pokopan. Če je plast voska, ki ga obdaja, še tako tenka, je vendarle zadostna, da se tros ne more več preobraziti v bakterijo; v tisto živo bitje, ki povzroča kužne bolezni

Žveplanje satja moramo izvršiti pravilno. Ako ga imamo v omari, moramo žveplo zažgati pod stropom, kajti žvepleni dim je težji od zraka in pada proti dnu omare. Za žveplanje uporabljamo asbestne žveplalne trakove, kakršne uporabljajo za žveplanje sodov. Tak trak privežemo s tanko žico na žebelj pod stropom omare, pod njega pa postavimo star železen lonček, da bo prestrezal ogorke. Trak prižgemo, omaro pa naglo zapremo.

Ose so bile letos posebno nadležne. Ker je bilo leto zelo toplo, so se zelo razmnožile in so napravljale čebelarjem in sadjarjem mnogo nadleže. Jeseni so trumoma oblegale čebelnjake in silile v panje. Napadale so počivajoče čebele tako strastno, da jim je mnogo teh živalic podleglo. Tudi po deželi jih je bilo ne navadno mnogo, ponekod toliko, da takega ne pomnijo niti najstarejši ljudje. Zanimivo je, kako naglo pokonča osa otrplo čebelo. Zajaha jo in ji s čeljustmi »odstriže« glavo tam, kjer se drži prsi. Istotako stori z zadkom. Použije le prsa, ki so mesena.

Darilo za čebelarški muzej. Gospod Reggi, žel. uradnik v Ljubljani, je podaril muzeju dve stari lončeni posodi (koritci) za pitanje čebel. Srčna hvala!

Stara navada — železna srjaja! Več ljubljanskih trgovcev s specerijskim blagom mi je omenilo, da o božiču ne morejo za narejanje potic prodati tekočega medu. Kupci nimajo zaupanja do takega blaga, ker menijo, da je za pecivo dober le strjeni med v škafih. Gospodinje in služkinje so že od nekdanj navajene na

strd, pa jim ni dopovedati, da strd ni med posebne vrste. Rajši zapuste trgovino s prazno posodo, nego da bi kupile tekoči med. Trgovci so prisiljeni ozirati se na želje svojih odjemalcev in se spričo povedanega za praznike preskrbe s strdjo v škafih, večinoma z ajdovcem. Naj le ostane ta navada! Kaj bi čebelarji sicer počeli z ajdovim medom?

Zanimajmo se za medico! Opazoval sem že pri raznih prilikah, da ljudje kaj radi segajo po medicini. Na čebelarški razstavi na ljubljanskem velesejmu je je naglo zmanjkalo. Ker je mnogo stokanja, da med ne gre v denar, ga pa razpečavajmo kot medico! Na žeganjih, na veselicah, na društvenih prireditvah bi šlo to blago z lahkoto v denar. Poskusite! Če kupčije ne bo, tudi ne bo škode, saj bo čebelar lahko sam pospravil, kar bo v sodu. Nekaj mora tudi za njega ostati!

Nekdanj in sedaj. Kako zelo so se čebelarške razmere v zadnjih 25 letih izpremenile, kažejo najbolj Ljubljana in nekateri kraji v neposredni njeni bližini. Pred 25 leti je bilo v Ljubljani 6 čebelnjakov, in sicer čebelnjak g. Petra Pavlina s 50 do 100 panji, čebelnjak v Marijanišču z 20 do 30 panji, učiteljski čebelnjak z 10 do 15 panji, moj s 60 panji in dva manjša čebelnjaka z malim številom panjev. Večji čebelnjaki so bili drug od drugega oddaljeni najmanj po en kilometer. Polagoma smo pa napredovali. Čebelnjaki so rasli kakor gobe po dežju. Metož je bil tolik, da so se čebele za posamezni cvet vprav trgale. Na nekdanjem ljubljanskem »območju« čebel je pred petimi leti stalo nič manj nego 450 A.-Ž. in drugih večjih panjev. Do leta 1917. smo vsako leto točili v juniju, sicer ne mnogo, nekoliko pa le. Od takrat nismo videli kaplje spomladanskega medu. Postajalo nam je vroče, čebelam pa slabo... Razbežali smo se s čebelami na vse strani in od takrat nimajo miru niti čebelarji niti čebele. Danes so tukaj, jutri tam. V Ljubljani je sedaj prav malo čebel in še te so večkrat lačne nego site.

Nič bolj ugodne niso razmere na Viču, v Šiški, na Posavju, na Vrhniki. Zlasti Vrhničani so strah in trepet raznih krajev. Ti ne »streljajo z možnarčki«, marveč kar s kanoni največjega kalibra: saj imajo po 200, 300 in več A.-Ž. panjev.

O, kje so časi, ko smo v sreči in zadovoljstvu pasli v panjičkih čmrlje in je vsaka kapljica medu, ki smo jo iztaknili v piskrčkih, za nas pomenila dosti več, nego pomenijo danes dobrote, izvirajoče iz velikih skladovnic panjev!

Cenik čebelarskega orodja in potrebščin,

ki jih ima v zalogi blagovni oddelek Čebelarskega društva za Slovenijo v Ljubljani, Jugoslovanska knjigarna, Pred škofijo (poleg stolne cerkve).

Predmet	Cena	
	Din	p
1. Pripomočki za pomirjenje čebel oziroma za varstvo proti piku.		
Brizgalnica za roje	120	—
Euskol (zavitek)	5	—
Kadilniki (boljši)	60	—
Kadilniki	50	—
Čebelarska kapa s tkanino	50	—
Čebelarska kapa, žimnata	46	—
Pajčolani	—	—
Pajčolani z žimnatim vložkom	—	—
Čebelarske pipe (pihalnik Dathe)	55	—
Razpršilnik za škropljenje čebel z vodo, navaden	6	—
Razpršilnik za steklenice, zelo učinkovit, tudi za vrtno porabo	25	—
Čebelarske rokavice	—	—
Samokadilnik »Vulkan«	120	—
2. Pitanje čebel.		
Baloni za 1 liter	8	—
Baloni za 1 liter z odprtim podstavkom za pitanje iz medišča	16	—
Baloni za 1 liter z zaprtim podstavkom za pitanje iz medišča	18	—
Pitalnik za A. Ž.-panj iz bele pločevine	14	—
3. Matica.		
Barva za označevanje matice, garnitura (štiri barve)	12	—
Matičnice (kletke) raznih vrst od Din 2— do	13	—
Matičnice z oddelkom za hrano za razpošiljanje po pošti	3	—
4. Točenje, shranjevanje in konserviranje medu in voska.		
Čistilnik za med z dvojnimi sitom, iz zelo močne pločevine	130	—
Gonilo najnovejšega sistema	245	—
Ista brez železa	200	—
Leseni obod za dozo za pošiljanje po železnici	10	—
Nastavek s taco za odkrivanje satja ob točenju medu	140	—
Nož za izpodrezavanje satja	10	—
Nož za odkrivanje satja	10	—
Pločevinaste posode za med, à 1 kg z etiketo	4	—
Pločevinaste posode za med, za 25 kg	40	—
Leseni sodi za 50 kg	50	—
Odtočna štula	70	—
Pločevinasto sito za čiščenje medu (dvojno)	52	—
Stekleničica za pošiljanje medu kot vzorec	2	50
Pločevinasto točilo, neemajlirano, z železnim okriljem, za 3 satnike	—	—
Pločevinasto točilo, neemajlirano, z bronastim okriljem, za 3 satnike	—	—
Pločevinasto točilo za med, najnovejšega sestava za 3 satnike, 27×41 cm, emajlirano	—	—
Pločevinasto točilo za med, z bronastim okriljem in emajlirano	—	—
Pločevinasto točilo za 10 okvirov, obojestransko, za velike obrate	2700	—
Topilnik za voščine	80	—
Vilice za odkrivanje satja	20	—
5. Satnice in žičenje.		
Deska za pritrjevanje satnic	6	—
Garnitura za vdelavo satnic (dvojni topilnik za vosek, cevka za lepljenje)	30	—

Predmet	Cena	
	Din	p
Kolesce za vtiranje žice, navadno	14	—
Kolesce za vtiranje žice, boljše	18	—
Luknjač za okvirčke	40	—
Satnice, 1 kg	—	—
Svetiljske za zalivanje satnic »Gratze«	40	—
Šilo za vrtanje luknjic	3	—
Topilnik s svetiljko in žličko za lepljenje satnic »Blitz«	40	—
Žica v klobčiču, dkg	—	40
Žica, najfinejša, v originalnem zavitku, 1 zavitek	6	—
6. Panj in njega deli.		
A. Ž.-panj na 9 satnikov	285	—
A. Ž.-panj na 10 satnikov	285	—
Kovinski deli za A. Ž.-panj:		
a) 6 finih palic, 40 cm, à Din 1.—	6	—
b) 2 nosilca za matično rešetko, à Din 1-50	3	—
c) 2 tečaja za vratca, à Din 1-0	3	—
d) 4 tečaji za brade, à Din —75	3	—
e) 2 mreži za okenca, à Din 4.—	8	—
f) 4 zapahi za okenca, à Din —75	3	—
g) 2 zaporici za zaklopnico, à Din —20	—	40
h) ¼ kg kvačic	4	—
i) kljukica za vratca	—	35
j) rešetka za 1 panj, zelo močna, brušena	12	—
Žična mreža za okenca (pocinkana), kvadratni meter	36	—
Okvirčki za A. Ž.-panje (nezbiti), za komad	1	75
Pločevinasta razstojšča, namesto kvačic, za 9 ali 10 satnikov	2	50
Matična rešetka, močna, za 1 panj	—	—
Matična rešetka, nemškega fabrikata, kvadratni meter	120	—
Matična rešetka, najfinejša, sestavljena iz palčic, 34×15 cm	15	—
Zapahi za žrela:		
a) kovinski, enostranski	2	—
b) leseni (Trinkov sestav) s peresom	1	50
7. Pripomočki za delo v in izven panja.		
Klešče za A. Ž.-panje	28	—
Klešče za gorko stavbo	25	—
Zaklopna kozica za odlaganje satnikov s čebelami	33	—
Lesen sipalnik za A. Ž.-panje na 9 in 10 satnikov	25	—
Strgulja za snaženje A. Ž.-panjev	10	—
Ščetica za ometanje čebel	8	—
8. Razno.		
Odvijač za vijake	3	—
Jeklena šablona in zabijač (priprava za pritrjevanje kvačic)	24	—
Tehtnica za obljudene panje	1150	—

V področju osrednjega odbora se je ustanovil poseben odsek za blagovni oddelek, katerega naloga je organizirati nakup in prodajo čebelarških potrebščin, voska in medu ter na ta način pomoči tako članom kakor društvu. Imel bo v zalogi le prvovrstno blago po zmernih cenah. Čebelarji! Podpirajte to društveno ustanovo s tem, da svoje potrebščine le pri njej kupujete. Dobrodošli so odseku vsi dobri nasveti in misli s strani članov.